

VÁLASZADÓ

2012/1. JANUÁR

A béren kívüli juttatások költségei

Korlátos veszteségelhatárolás

Átmeneti szabályok áfára

Kinek éri meg evázni?

Kvázi-nyugdíjas vállalkozók közterhei

ADÓ
2012

1

Tisztelt Olvasó!

Ezidáig szokatlan formában, a „Válaszadó” címmel megjelenő hírlevéllel kíván az adózást és más közterheket érintő legégetőbb témákról havi összefoglalót adni a HVG Adózóna és az online újságban rendszeresen publikáló adótanácsadókból, jogászokból álló szakmai gárda.

A Válaszadó a hónap legégetőbb témáira fókuszálva így nyomtatott formában is hozzáférhetővé teszi az Adózónán megjelent cikkek egy részét, törekedve arra, hogy a hírlevél lapzártáig kövesse a publikációk utóéletét, illetve a konkrét adóüggyel kapcsolatos legfrissebb törvényhozási elképzeléseket. Utóbbiakról egyebek között a cikkek végén csatolt linkekből, illetve a megjelölt jogszabályokból és törvényjavaslatokból tájékozódhat az Olvasó. Hírleveleinkben egy-egy témánál egymással ellentétes álláspontok bemutatására is törekszünk, továbbá arra is, hogy példákkal, táblázatokkal és kalkulációkkal tegyük átláthatóvá az egyes közteher-változtatásokat, vagy nyújtsunk az adózók számára gyakorlati segítséget szakértőink javasolatainak aprópénzre váltásához.

A következő év közterheinek alakulása szempontjából mindig mozgalmas és izgalmas november ezúttal is bővelkedett az eseményekben. Az Országgyűlés elfogadta az – új adónemekkel is kiegészített – adócsomagot. Tekintettel az ilyenkor szokásos módosítások sokaságára, a Válaszadó bő terjedelemben foglalkozik a legfontosabb változásokkal.

Szakértőink valamennyi témánál törekedtek arra, hogy figyelmeztessenek a változtatások adózókat érintő következményeire, ezzel is segítve, hogy Olvasóink minél nagyobb haszonnal forgassák majd hírlevelünket.

Salgó Andrea főszerkesztő

A személyi jövedelemadózás 2012. évi legfontosabb változásai

Megszűnik az adójóváírás, többet kell adózni a kedvezményes juttatások után és új szabály vonatkozik ingó vagyontárgyak átruházására. Mi változik még? Összefoglaltuk.

A személyi jövedelemadó (szja) mértéke változatlanul egységesen 16 százalék marad. Megszűnik az adójóváírás, ugyanakkor az összevont adóalap sávós lesz, az éves jövedelem 2 millió 424 ezer forintot (havi 202 ezer forint) meg nem haladó részét nem kell bruttósítani, míg a meghaladó jövedelemrész továbbra is 1,27-szeres szorzóval kell az összevont adóalapba beszámítani. Így az évi 2 millió 424 ezer forint alatti jövedelem minden forintja után az adó 16 %, a meghaladó rész után 20,32 % (1,27x0,16 %) lesz.

A családi kedvezmény megmarad, 1-2 eltartott esetén 62 500 Ft/hó/gyermek, 3 illetve több eltartott esetén 206 250 Ft/hó/gyermek,

egyértelmű lesz, hogy az is igénybe veheti a családi kedvezményt, aki ugyan jogosult a családi pótlékra, de bármely ok miatt nem veszi azt igénybe.

A kifizető adókötelezettsége mellett adható juttatások

A reprezentáció és az üzleti ajándék nem lesz adómentes az szja törvény szerint, a cégeknek, szervezeteknek minden egyes reprezentációra, üzleti ajándékokra költött forint után összesen 51,4 százalék közterhet (1,19-szeres szorzóval 16 százalék személyi jövedelemadót és 27 százalék egészségügyi hozzájárulást) kell majd fizetnie, ugyanakkor a társasági adóalanyoknál az ilyen címen elszámolt ráfordítással jövőre nem kell megnövelni az adózás előtti eredményt. Ez a módosítás a naptári évtől eltérő üzleti éves adózókra a 2012-ben kezdődő üzleti évtől vonatkozik.

2012. január 1-jétől megszűnik az üzleti ajándék az egyedi értékhátára. A társadalmi szervezetre, köztestületre, egyházi jogi személyre, alapítványra (ideértve a közala-

pítványt is) továbbra is külön rendelkezések maradnak hatályban. Esetükben a reprezentáció és a minimálbér 25 százalékaának megfelelő egyedi értéket meg nem haladó üzleti ajándékok együttes értéke, legfeljebb azonban a közhasznú, illetve cél szerinti tevékenység érdekében felmerült, az adóévre vonatkozó beszámolóban kimutatott összes ráfordítás 10 százalékaának, de legfeljebb az adóévre elszámolt éves összes bevétel 10 százalékaának megfelelő érték lesz továbbra is adómentes.

A juttató közteherhivselésével járó kedvezményes béren kívüli juttatások összességét két fontos változás érinti:

- együttes értéküknek 2012-ben munkavállaló (személyes közreműködő) személyenként 500 ezer forint – az adóévi munkaviszonyban személyes közreműködői jogviszonyban töltött napokkal arányosított – keretösszeget meg nem haladó része adható csak kedvezményesen;

- a kedvezmény mindössze annyit jelent, hogy a juttatások értékének 1,19-szerese után a 16 százalék személyi jövedelemadó (szja) mellett ezeknél a fizetendő egészségügyi hozzájárulás (eho) nem 27, hanem csak 10 százalék.

Ez azt jelenti, hogy míg a kereten felüli juttatások összes közterhe $1,19 \times (16 + 27) = 51,17$ százalék, a keretösszeget belülieké $1,19 \times (16 + 10) = 30,94$ százalék.

A kereten felüli juttatások utáni 27 százalékhó az adóévet követő év május hónapjának kötelezettségeként kell bevallani és megfizetni, azzal, hogy e fizetési kötelezettséget csökkenti az év során a juttatás hónapjának kötelezettségeként ugyanazon juttatások után már megfizetett 10 százalékhó eho.

A kedvezményes kereten belül adható béren kívüli juttatások is változnak.

A 2011. október 1-jétől már megszűnt üdülési csekken kívül, jövőre a kedvezménnyel adható internet juttatás is megszűnik.

A munkavállalóknak adható SZÉP-kártya támogatás – több juttatótól együttvéve is – évi 300 ezer forintról 450 ezer forintra nő. Ezen belül a kártya három külön alszámlájára szálláshely-szolgáltatásra legfeljebb 225 ezer forintot, melegkonyhás vendéglátóhelyeken (ideértve a munkahelyi étkeztetést is) étkezési szolgáltatásra legfeljebb 150 ezer forintot, a szabadidő-eltöltést, a rekreációt, az egészségmegőrzést szolgáló, szolgáltatásra legfeljebb 75 ezer forintot lehet kedvezményes támogatásként utalni. A háromféle támogatás felhasználhatóságának részletes szabályait kormányrendelet tartalmazza.

A SZÉP-kártyára utalt étkezési támogatás mellett, a munkáltató a munkavállaló

választása szerint még két további étkezési juttatást is adhat kedvezményesen:

■ munkahelyi (üzemi) étkeztetésnek minősülő szolgáltatás keretében a munkáltató telephelyén működő étkezőhelyen megvalósuló ételfogyasztást legfeljebb havi 12 ezer 500 forint értékben (ideértve a kizárólag az adott munkáltató munkavállalóit ellátó, a munkáltató telephelyén működő munkahelyi (üzemi) étkezőhelyen az említett értékben és célra felhasználható – a munkáltató vagy az étkezőhelyet üzemeltető személy által kibocsátott – utalványt, elektronikus adathordozót is), és/vagy

■ fogyasztásra kész étel vásárlására jogosító Erzsébet-utalvány formájában (az adóéven belül utólagosan adva is) a juttatás alapjául szolgáló jogviszony minden megkezdett hónapjára a havi 5 ezer forintot.

Az Erzsébet-utalványt a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány fogyasztásra kész étel vásárlására történő felhasználásra bocsátja ki papír alapon vagy elektronikus formában, amely azonban 2012. december 31-éig melegkonyhás vendéglátóhelyeken étkezési szolgáltatás vásárlására is felhasználható lesz.

Továbbra is kedvezményes bérrel kívüli jut-
tatás marad:

■ az iskolakezdési támogatás évente a minimálbér 30 százalékáig;

- *a helyi utazási bérlet juttatása;*

■ az iskolarendszerű képzés átvállalt költsége évente a minimálbér két és félszereséig;

■ a szövetkezet közösségi alapjából nem pénzben juttatott jövedelem évente a minimálbér 50 százalékáig;

■ a munkáltatói hozzájárulás az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztár(ak)ba havonta a minimálbér 50 százalékáig;

■ a munkáltatói hozzájárulás az önkéntes kölcsönös egészségpénztár(ak)ba/önsegélyező pénztár(ak)ba havonta a minimálbér 30 százalékáig;

■ a foglalkoztatói hozzájárulás a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézménybe havi a minimálbér 50 százalékáig;

■ a munkavállalónak (személyes közreműködőnek) és közeli hozzátartozóinak a munkáltató tulajdonában, vagyonkezelésében lévő üdülőben nyújtott üdülési szolgáltatás révén juttatott jövedelemből az adóévben személyenként a minimálbér összegét meg nem haladó rész.

Az előbbiek szerint a havi 12 ezer 500 forint munkahelyi étkeztetésben és a havi 5 ezer forint Erzsébet-utalványban a szakképző iskolai tanuló, kötelező szakmai gyakorlatának ideje alatt a hallgató a juttatás alapjául szolgáló jogviszony minden megkezdett hónapjára, valamint – ha a juttató a volt munkáltató

(vagy annak jogutódja) – a nyugdíjban részesülő magánszemély is részesíthető kedvezményesen. Ugyancsak kedvezményes juttatás a szakképző iskolai tanuló, kötelező szakmai gyakorlatának ideje alatt a hallgató, valamint – ha a juttató a volt munkáltató (annak jogutódja) – a nyugdíjban részesülő magánszemély és közeli hozzátartozója, továbbá az elhunyt munkavállaló közeli hozzátartozója esetében is a juttató tulajdonában, vagyonkezelésében lévő üdülőben nyújtott üdülési szolgáltatás révén juttatott jövedelemből az adóévben személyenként a minimálbér összegét meg nem haladó rész. Az említett személyek esetében az 500 ezer forint kedvezményes keret nem vonatkozik.

Bővül azoknak az egyes meghatározott juttatásoknak a köre, amelyek után a közterheket (1,19-szeres szorzóval 16 % szja+27 % eho=51,17 %) a juttató fizeti meg.

Jövőre ilyen juttatás lesz a munkáltató (a társas vállalkozás) által munkavállalónak (személyes közreműködőnek), valamint rá tekintettel más magánszemélynek az adóévben biztosított béren kívüli juttatások együttes értékének az évi 500 ezer forintot, illetve az 500 ezer forint – az adóévben a juttatás alapjául szolgáló a jogviszonyban töltött napokkal arányos – összegét (*éves keretösszeg*) meghaladó része. Emellett változatlan marad, hogy az a juttatás, amely megfelel a kedvezményes béren kívüli juttatás feltételeinek, de az ott meghatározott értékhatárt meghaladja, szintén olyan juttatásnak minősül, amely után a juttató fizet 51,17 százalékos közterhet.

Ismét lehet majd olyan juttatásokat is adni, amelyek minden munkavállalónak egyaránt azonos nagyságrendben, vagy minden munkavállaló által megismerhető szabályzat alapján azonos feltétel szerint járnak. Lényegében a 2010. előtti szabálynak megfelelő rendelkezések kerültek vissza a törvénybe. *Ez azt jelenti, hogy azonos feltétellel, illetve szabályzat alapján a munkáltató bármit korlátozás nélkül adhat természetben, akár utalvány formájában is (üdülési, utazási utalványt, vásárlási utalványt, internet-utalványt stb.), ha a szja-t és az eho-t (összesen 51,17 %) megfizeti.*

A kifizető adókötelezettsége mellett adható juttatás lesz az adómentes juttatásnak, üzleti ajándéknak nem minősülő, üzletpolitikai (reklám) célú juttatás, ha nem tartozik a szerencsejáték szervezéséről szóló törvény hatálya alá. Az 51,17 százalék megfizetése mellett így bármilyen értékű reklámhordozó termék is juttatható anélkül, hogy a juttatónál egységes szabályzat vonatkozna rá.

Az előzőek mellett a kifizető 51,17 száza-

lék szja- és eho-kötelezettsége mellett szabályzat és egységes feltétel nélkül is továbbra is adható lesz

- a hivatali, üzleti utazáshoz kapcsolódó étkezés vagy más szolgáltatás révén a magánszemélynek juttatott adóköteles jövedelem;

■ a kifizető tevékenységének ellátása érdekében biztosított helyi és távolsági távbeszélő-szolgáltatás, mobiltelefon-szolgáltatás, továbbá az Internet-protokollt alkalmazó beszédcélú adatátvitel-szolgáltatás magáncélú használatát címén meghatározott adóköteles jövedelem;

■ több magánszemély, mint biztosított javára kötött biztosítási szerződés alapján fizetett adóköteles biztosítási díj, ha a biztosítási szerződés nem egyénileg, hanem kizárólag a munkakör, a beosztás, a munkaviszonyban eltöltött idő, az életkor vagy más közös ismérv alapján határozza meg a biztosítottak körét:

- a legfeljebb évi három alkalommal (a minimálbér 10 százalékát meg nem haladó) értékű ajándék;

■ az olyan ingyenes vagy kedvezményes termék, szolgáltatás révén juttatott adóköteles bevétel, amelynek igénybevételére egyidejűleg több magánszemély jogosult, és a kifizető – jóhiszemű eljárása ellenére – nem képes megállapítani az egyes magánszemélyek által megszerzett jövedelmet, továbbá az egyidejűleg több magánszemély (ideértve az üzleti partnereket is) számára szervezett, ingyenes vagy kedvezményes rendezvényen, eseménnyel összefüggésben (ha a rendezvény, esemény a juttatás körülményeiből megítélhetően döntő részben vendéglátásra, szabadidőprogramra irányul) a kifizető által viselt költség (beleértve az ilyen rendezvényen, eseményen a résztvevőknek adott ajándéktárgyra fordított kiadást is, feltéve, hogy az ajándéktárgy egyedi értéke személyenként nem haladja meg a minimálbér 25 százalékát);

■ a kifizető által törvény vagy törvény felhatalmazása alapján más jogszabály rendelkezése következtében a magánszemélynek ingyenesen vagy kedvezményesen átadott termék, nyújtott szolgáltatás révén juttatott adóköteles jövedelem.

A juttatásokat érintő változásokhoz átmeneti szabály nem kapcsolódik, ami azt jelenti, hogy a 2012. január 1-je után kiosztott juttatások (akkor is, ha még a 2011. évi cafeteriaiból járnak) összes közterhe a kereten felül 51,17 százalék, a keretösszegeen belül 30,94 százalék lesz, szemben a korábbi 19,04 százalékkal. *Vagyis az áthúzódió elemek is beszámítanak az 500 ezer forint keretbe. To-*

vább például a 2011-ben forgalomban lévő értékesítési utalvány, internet utalvány decemberre vonatkozóan január elején kerül kiosztásra, az már nem lesz kedvezményes juttatás. Ha minden munkavállaló kapja, vagy mindenki által megismerhető belső szabályzat alapján (munkakör, beosztás stb.) adják, akkor a munkáltató fizetheti az 51,17 százalékot, ha csak egyesek kapják, vagy a juttatás nem belső szabályzat alapján történik, akkor náluk munkaviszonyból származó jövedelemként kell figyelembe venni.

A devizahitelek végtörlesztéséhez adható a munkáltatói kölcsön, támogatás

A devizahitelek végtörlesztéséhez a munkáltató hitelintézet útján kamatmentes kölcsönt nyújthat a munkavállalónak. Ebben az esetben a kamatkedvezményből származó jövedelmet nem kell megállapítani. A munkáltató adómentesen adhat vissza nem térítendő támogatást is a végtörlesztés összegéig, de maximum 7,5 millió forintot meg nem haladó összegben a munkavállalójának. A két rendelkezés a végtörlesztési időszakban visszamenőlegesen is alkalmazható. Emellett meghatározott feltételekkel továbbra is adómentes marad a munkáltató által lakáscélú felhasználásra a munkavállalónak hitelintézet vagy a Magyar Államkincstár útján, annak igazolása alapján nyújtott, vissza nem térítendő támogatás, a folyósítás évét megelőző négy évben folyósított összegekkel együtt legfeljebb 5 millió forintig. Ugyancsak meghatározott feltételekkel továbbra is megmarad adókötelezettség nélkül a kedvezményes kamatozású lakáscélú munkáltatói kölcsön lehetősége

Ingóság értékesítése, ingatlan átruházása

Új előírás, hogy valamely tevékenység üzletszerű, illetőleg tartós vagy rendszeres jelleggel történő folytatása, amennyiben az ellenérték elérésére irányul, vagy azt eredményezi, és annak végzése független formában történik, gazdasági tevékenységnek minősül. Ezzel összefüggésben új szabály, hogy ha az ingó vagyontárgy, értékesítése, az ingatlan átruházása gazdasági tevékenység keretében történik, a megállapított jövedelmet önálló tevékenységből származó jövedelemként kell figyelembe venni, azaz a jövedelem 1,27-szerese után a személyi jövedelemadón kívül 27 százalék egészségügyi hozzájárulást is fizetni kell. A jövedelem megállapítása ilyen esetben is ugyanúgy történik, mint a nem üzletszerű értékesítés, átruházás esetén, de az ingó értékesítés kedvezménye, illetve az

ingatlan-átruházás esetén az időmúlás függvényében alkalmazható kedvezmény nem vehető figyelembe. Változatlan előírás, hogy amennyiben az ingóság, vagy az ingatlan átruházása egyéni vállalkozói tevékenység keretén belül történik, az ingó vagyontárgy, illetve az ingatlan átruházására vonatkozó rendelkezéseket nem lehet alkalmazni

Új rendelkezés, hogy nem kell jövedelmet megállapítani az ingó vagyontárgyak átruházására tekintettel megszerzett bevételből, ha a bevétel az adóév elejétől összesítve nem haladja meg a 600 ezer forintot. Emellett változatlanul adómentes az ingó vagyontárgy értékesítéséből származó évi 200 ezer forintot meg nem haladó jövedelem. *Ezzel függ össze egy új bevallási előírás, mely szerint nem kell bevallani azt az ingó vagyontárgy átruházásából származó bevételt, melynek éves összege nem haladja meg a 600 ezer forintot, vagy az abból megállapított jövedelem nem haladja meg a 200 ezer forintot.*

Külön szabályok vonatkoznak a fémhulladék nem egyéni vállalkozótól történő kifizetői felvásárlására. Ebben az esetben a bevétel 25 százalékát kell jövedelemnek tekinteni és ebből az adóalapból a felvásárló kifizető levonja a 16 százalék (a bevételre vetítve 4 %) adót. Az adó levonása esetén a hulladékot értékesítő magánszemélyt semmilyen további adókötelezettség nem terheli, viszont ilyenkor sem a 600 ezer forintos bevételi szabály, sem a 32 ezer forintnyi adókedvezmény nem alkalmazható.

Külön rendelkezéseket kell alkalmazni a termőföldből átminősített ingatlan értékesítése esetén. Ilyenkor a jövedelemből a szokásos hozammal megegyező összeget 16 százalék adó terheli, míg az azt meghaladó rész adója 48 százalék, mivel az új rendelkezés szerint a szokásos hozamot meghaladó részt az adó alapjának megállapításánál háromszoros összegben kell figyelembe venni. Szokásos hozamnak kell tekinteni az átruházásból származó bevételből levonható költségek (tehát a megszerzésre fordított összeg és az ezzel összefüggő más kiadások, az értéknövelő beruházások értéke, az átruházással kapcsolatos kiadások) 0,3 százalékának a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorított összegét. Ugyanez vonatkozik az árfolyamnyereség, illetve a vállalkozásból kivont jövedelem megállapítására is olyan esetekben, amikor a termőföldből átminősített ingatlant tulajdonában tartó társaságban részesedéssel rendelkező magánszemély tag a részesedését ellenérték fejében átruházza, illetve azt a társaságból kivonja. A részesedés átruházása, kivonása esetén szokásos hozamnak a részesedés megszerzésére for-

dított érték (ideértve a részesedéssel kapcsolatos járulékos költségeket is) 0,3 százaléka a tulajdonban tartás naptári napjaival megszorított összegét kell tekinteni.

Az adóelőleg-szabályok változása

Számla alapján magánszemélynek történő kifizetés esetén a jövőben a kifizetőnek csak akkor nem kell adóelőleget megállapítania és levonnia, ha a kifizetést igazoltan egyéni vállalkozó vagy őstermelő magánszemély részére teljesíti. Akkor mellőzhető az előleglevonás, ha az egyéni vállalkozó az e bevételről kiállított bizonylatán feltünteti az egyéni vállalkozói jogállását bizonyító közokirat számát, illetve, ha az őstermelő magánszemély legkésőbb a kifizetésekor bemutatja az adóévre hitelesített értékesítési betétlapját, vagy ha családi gazdálkodó (gazdálkodó családtagja), az e jogállását igazoló okiratát.

A kifizető számára arról nyilatkozni, hogy milyen összegű költség figyelembevételével állapítsa meg az adóelőleg alapját, 2012. január 1-jétől legfeljebb csak a bevétel 50 százalékáig terjedő mértékű igazolható, vagy igazolás nélkül elszámolható költségről, költségánadról lehet adni.

Költségnyilatkozat hiányában vagy olyan bevétel esetében, amelyből költséget levonni nem lehet, a bevétel egésze beletartozik az adóelőleg-alapba, azonban az önálló tevékenységből származó bevétel esetében – költségnyilatkozat hiányában is – a bevétel 90 százalékát kell az adóelőleg-alapba tartozónak tekinteni.

Költségértékesítés esetében, ha a költségértékesítés adóelőleg-levonásra kötelezett kifizetőtől származik, a bevételből a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata szerinti költség levonásával (ez meghaladhatja a bevétel 50 százalékát), erre vonatkozó nyilatkozat hiányában legfeljebb a törvény rendelkezése szerint igazolás nélkül elszámolható költség, költségánad levonásával megállapított rész vehető figyelembe adóelőleg-alapként. Költségnyilatkozat és rendelkezés hiányában a bevétel teljes összegét kell az adóelőleg-alapba tartozónak tekinteni, azonban önálló tevékenységből származó bevételnek minősülő költségértékesítésnél a bevétel 90 százaléka tartozik az adóelőleg alapba].

Az adóelőleg-számításnál nem kell adóalap-kiegészítést alkalmazni:

- az adóköteles társadalombiztosítási elátlás adóelőlegének a megállapításakor, ha a kifizető nem a magánszemély munkáltatója is egyben,

- az adóköteles munkanélküli ellátás adóelőlegének a megállapításakor,

■ ha a bevétel adóelőleg megállapítására nem kötelezett kifizetőtől, kifizetőnek nem minősülő személytől származik, és az adóelőleg-alap számításánál figyelembe vett jövedelem összege más, az összevont adóalapba tartozó jövedelmekkel együtt sem haladja meg a 2 millió 424 ezer forintot.

Nem kell adóalap-kiegészítést alkalmazni az adóelőleg-alap számításánál figyelembe vett jövedelem után akkor, ha a magánszemély a kifizetést megelőzően írásban nyilatkozik a kifizetőnek, hogy az összevont adóalapba tartozó várható éves jövedelme az adott kifizetéssel együtt sem haladja meg a 2 millió 424 ezer forintot. A kifizető azonban – a magánszemély nyilatkozatától függetlenül – alkalmazza az adóalap-kiegészítést az általa juttatott, az adóév elejétől összesített adóelőleg-alap számításánál figyelembe vett jövedelmei azon részére, amely az említett értékhatárt meghaladja.

Az adóelőleget megállapító munkáltató az adóalap-kiegészítést az általa juttatott, összevont adóalapba tartozó jövedelem azon részére alkalmazza, amely meghaladja a 2 millió 424 ezer forintot. Az adóelőleget megállapító munkáltató által juttatott jövedelemnek minősül a korábbi munkáltató által a munkaviszony megszüntetésekor kiállított és az adóelőleget megállapító munkáltatónak átadott adatlapon igazolt összeg is. Rendszeres jövedelem esetén az adóalap-kiegészítést az adott kifizetés azon hányadára nem kell alkalmazni, amilyen hányadot a 2 millió 424 ezer forint a magánszemély munkáltatótól származó várható éves rendszeres összevont adóalapba tartozó jövedelmében képvisel. Nem rendszeres jövedelem esetén az adóelőleget megállapító munkáltató az adóalap-kiegészítést az adott kifi-

zetés azon részére alkalmazza, amely – a várható éves rendszeres és az adóév során már kifizetett nem rendszeres, összevont adóalapba tartozó jövedelem együttes összegét figyelembe véve – az említett értékhatárt meghaladja.

Az előbbiektől függetlenül a magánszemély az adóelőleget megállapító munkáltatótól, kifizetőtől írásbeli nyilatkozatban kérheti, hogy az adott kifizetés adóelőlegének megállapítása során a jövedelem egészére vagy annak a nyilatkozatban megjelölt részére alkalmazza az adóalap-kiegészítést. Köteles kérni az adóalap-kiegészítés alkalmazását akkor, ha a várható éves összevont alá eső jövedelme – a munkáltatótól származó jövedelmet is beszámítva – a 2 millió 424 ezer forintot meghaladja. A nyilatkozattételi kötelezettség elmulasztása esetén a magánszemély különbözeti bírság fizetésére köteles.

Surányi Imréné

Kapcsolódó jogszabály: <http://ajanlo.adozona.hu/szja>

Olcsóbb lehet a béremelés, mint a cafeteria

A 2012-es adócsomag zárószavazás előtt úgy módosult, hogy a béren kívüli juttatással még részben sem valósulhat meg az elvárt béremelés. Ez azt jelenti, hogy mielőtt a béren kívüli juttatásokról dönt a munkáltató, elsőként azt kell megvizsgálnia, hogy az alacsony keresetűek nettó bérének szinten tartása béremeléssel, vagy béren kívüli juttatással jelent-e kisebb költséget.

Béren kívüli juttatás után nem jár állami kompenzáció, míg a bruttó béremelés után igen. Emellett azt is figyelembe kell venni, hogy a béren kívüli juttatáshoz nem kapcsolódik nyugdíj és egészségbiztosítási ellátás. Emiatt egyértelműen kijelenthető, hogy ahol a munkavállalók jelentős része alacsony keresetű, ott a cafeteria juttatások helyett béremeléssel kell megoldani a nettó bérek szinten tartását. Az alábbi táblázatban jövedelemsávonként kiszámítottuk, hogy ugyanakkora nettó-emelésnél mekkora a béren kívüli juttatás, illetve a bruttó béremelés költsége. A béremelés költségénél figyelembe vételre került a szociális hozzájárulási adó terhére igénybe vehető adókedvezmény is. (1. táblázat)

Az alacsony jövedelmű dolgozók elvárt béremelése tulajdonképpen bérbruttósítást jelent. Ennek nagyjából 1/3-át állja a munkáltató és 2/3-ad részét a költségvetés. Ezért béren kívüli juttatásban csak azoknál a munkáltatóknál érdemes gondolkodni, ahol először végrehajtják az elvárt béremelést.

Angyal József

A 2011-es bruttó bér alapján az Adózóna Cafeteria 2012 kalkulátorával kiszámíthatja a nettóbér csökkenés kompenzációját béren kívüli juttatásból, illetve elvárt béremelésből. Kiszámítja az állami adókedvezmény összegét. Összehasonlítja a munkáltatói költségeket.

Változások a társasági adóban

Jelentősen romlik 2012-ben a vállalkozók pozíciója a veszteségelhatárolás korlátozása miatt. Ez ugyanis a legnagyobb adóalap-csökkentő tényező a vállalkozásoknál, amelynek mértéke tavaly már majdnem elérte az 550 milliárd forintot.

A módosítás szerint a korábbi adóévek elhatárolt vesztesége legfeljebb az elhatárolt veszteség felhasználása nélkül számított adóalap 50 százalékáig érvényesíthető. Ez azt jelenti, hogy csak a pozitív adóalap feléig lehet élni a veszteségkigazdálkodás lehetőségével. (2. táblázat)

A példából is látszik, hogy a változás nem jelenti azt, hogy eleve elvesz a korábbi évek veszteségének összege, de az érvényesítés mértéke korlátozott. Ez elsősorban a válsággal küzdő ágazatok és vállalkozók számára jelent gondot, mivel a kilábalást nehezítheti, ►

A bruttóbér-emelés és a cafeteria-juttatás költségeinek összehasonlítás (ft/hó)

1. táblázat

2011-es bruttó bér	Szükséges nettó emelés	Bruttó béremelés költsége	Szoc.h.j. kedvezmény *	Cafeteria költség	Munkáltatói költség ** megtakarítás
78 000	9 510	4 986	13 672	12 833	7 848
90 000	9 112	5 799	12 077	12 295	6 496
100 000	8 780	6 477	10 748	11 848	5 371
110 000	8 448	7 155	9 419	11 399	4 244
120 000	8 116	7 832	8 090	10 952	3 120
130 000	7 784	8 510	6 761	10 503	1 993
140 000	7 452	9 187	5 432	10 056	863
150 000	7 120	9 865	4 103	9 608	-257
160 000	6 788	10 542	2 774	9 160	-1 382
170 000	6 456	11 220	1 445	8 711	-2 509
180 000	6 124	11 899	116	8 264	-3 635
190 000	4 336	8 507	0	5 851	-2 656
200 000	2 480	4 865	0	3 346	-1 519

Rövidítés: szoc. h. j. = szociálishozzájárulási adó

* Bruttóbér-emelés cafeteria-költséghez, ** A bruttóbér-emelés után

HVG ADÓCSOMAG 2012

ADÓ- ÉS TB-KÜLÖNSZÁM

16 ADÓKALKULÁTOR

teljes funkcionalitással

1900 KÉRDÉS ÉS VÁLASZ

Kérdezzen a HVG
20 adószakértőjétől!

HAVI HÍRLEVÉL

nyomtatható
formában is

Adó- és tb-
jogszabályok,
és magyarázatok

**KERESHETŐ
FORMÁBAN**

Friss hírek
és **ELEMZÉSEK**

REGISZTRÁLJON MOST!

www.adozona.hu

14 NAP-os, ingyenes
tesztlehetőség!

Éves előfizetési díj
9990 Ft* + áfa

*További csomagajánlatainkért és a részletekért keresse fel a www.adozona.hu weboldalt vagy a HVG Kiadó Zrt. ügyfélszolgálatát az alábbi elérhetőségeken.

A megújuló Adózóna.hu weboldalon a hírek és aktualitások mellett a legfrissebb jogszabályok is megtalálhatók, könnyen kereshető formában, kiegészítve a fontosabb változások szakértői magyarázataival. Hozzáférést biztosítunk továbbá a népszerű, folyamatosan bővülő kalkulátor-gyűjteményünkhöz, az eseménynaptárunkhoz és a többezres kérdés-válasz adatbázisunkhoz. Portálunkon az adózással foglalkozó szakemberek mindig gyakorlatias, megbízható és naprakész információkat találnak.

adozona.hu

adózásról mindennap

hogy egy-egy nyereséges év esetén hamarabb kell az adóterheket bevállalni, hiszen a korábbi szabály azt is jelentette, hogy az állam időben szabadon járult hozzá a vagyonvesztés pótlásához. Korlátozza a veszteség-elhatárolást, az úgynevezett. minimumadó intézménye is, hiszen a minimumadó fizetésekor nem érvényesíthető az adott évben a korábbi évek veszteségének levonása a minimumadó-alapból.

A mezőgazdasági ágazatba sorolt adózó az elhatárolt veszteséget az adóévet megelőző két adóévben befizetett adójának önellenőrzéssel való módosításával is rendezheti oly módon, hogy a megelőző két adóév adózás előtti eredményét csökkenti az elhatárolt veszteség összegével, legfeljebb az adózás előtti eredményének 30 százalékaival adóévenként. Ha ezzel nem él, vagy ha a veszteségének csak egy részét rendezi a megelőző két adóév terhére, a fennmaradó részre az általános szabályokat alkalmazhatja.

Az adó-visszaélések, illetve adóelszívargás miatt a „veszteséges cégek eladását” is korlátozza a módosítás azzal, hogy külön szabályt ír elő az átalakulásokra és cégeladásokra, ami bizonyos esetekben kizárja az érintett vállalkozónál a korábbi évek elhatárolt veszteségének továbbvitelét az új tulajdoni szerkezetben. Kivétel azonban, ha átalakulásnál megmarad a többségi befolyás közvetlenül vagy közvetetten és a jogutód a következő két adóévben bevételt ér el a jogelőd által folytatott tevékenységből. Cégvásárlásnál, ha olyan új tulajdonos szerepel a társaságban többségi befolyást, aki a szerzést megelőző két adóévben az adózóval folyamatosan nem állt tagi jogviszonyban, nem lehet élni a veszteség-elhatárolással. Kivétel ez alól, ha tőzsdei cégről van szó, vagy a társaság a tevékenységét a következő évben is úgy folytatja, hogy annak természete jelentősen nem módosul.

Költségelszámolás, termőföld, K+F

Ismét változik az elszámolható költségek, az úgynevezett. **vállalkozás érdekében felmerült költségek**, ráfordítások köre. A reprezentáció és az üzleti ajándékok juttatása adókötelessé válik a személyi jövedelemadóban, de figyelembe vehető, mint elszámolható költség a társasági adóban. Ettől a konstrukciós módosítástól 15 milliárd forintot vár a költségvetés. Így az üzleti ajándékok és reprezentáció után a juttatás értékének 1,19-szeresét 16 százalék személyi jövedelemadó és 27 százalék egészségügyi hozzájárulás terheli, de mindez elszámolható költségként jövőre.

Külön szankciókat tartalmaz a törvény a **termőfölddel kapcsolatos „spekulációkra”**. Erről akkor lehet szó, ha a termőföldről átminősítik a földterületet (ideértve annak alkotórészeit is) és az átminősítést követő 5 éven belül a szokásos haszon feletti áron értékesítik, elidegenítik, (a könyvekből kivezetik). Először is meg kell *határozni a szokásos eredményt és azt össze kell vetni az elszámolt jövedelemmel és az így adódó különbség duplán növeli a társasági adó alapját*. A szokásos eredményt úgy kell meghatározni, hogy az ingatlan bekerülési értékének (a beruházási számlán kimutatott összeggel növelt értékének) kell venni a 0,3 százalékát és ezt meg kell szorozni a tulajdonban tartás naptári napjaival. Így az idő múlásával egyre nagyobb összeg lesz az elismert szokásos eredmény.

Nem vállalkozási tevékenység költségként növeli az adó alapját a **K+F közvetlen költsége**, ha az nem kapcsolódik a vállalkozási tevékenységhez.

Megszűnik a kutatás-fejlesztési tevékenység bérköltségének adókedvezménye jövőre. Tekintettel arra, hogy a fenti kedvezményt 3 év adójából lehet érvényesíteni, ha

a folyó év nem biztosít rá elég forrást, 3 éves átmenet található a módosításban. Átmeneti rendelkezés, hogy az alapkutatás, az alkalmazott kutatás érvényesíthető fejlesztés közvetlen költségei között, illetve a szoftverfejlesztő alkalmazása miatt 2011. december 31-ig elszámolt bérköltség miatt nem érvényesített kedvezmény utoljára még a 2014. évi adóból is visszatartható.

Bejelentett részesedés, immateriális jószág

Jelenleg adóalap-kedvezményhez juthat az úgynevezett **bejelentett részesedés** esetén az adózó, aki legalább a 30 százalék mértékű, valamint minden további részesedését bejelenti 2011-ig 30, jövőre 60 napon belül az adóhatóságnak. A módosítás következtében 2012. 01. 01-jétől nem szükséges bejelentést tenni abban az esetben, ha a részesedés százalékos mértéke nem nő, hanem csak annak értéke (2011-ig kellett). Ha tehát tőkeemelés folytán a részesedés aránya továbbra is változatlan, (legalább 30 százalék), de az értéke a korábbiakhoz képest nő, akkor jövőre emiatt már nem kell külön bejelentést tenni. Ha például egy „A” cég legalább 30 százalékos mértékű, szabályszerűen bejelentett részesedéssel rendelkezik a „B” cégben, és „B” cégbe egy „C” cég beolvadása következtében az „A” cég részesedése – értékének megváltozása nélkül – már csak 20 százalékot tesz ki „B” cég jegyzett tőkéjében, a feltételek az időközbeni átalakulástól függetlenül teljesültek.

Új fogalom a bejelentett immateriális jószág. A jogdíjbevételekre jogosító immateriális jószág (szellemi termék, vagyoni értékű jog) szerzése hasonlóan viselkedik, mint a bejelentett részesedés, feltéve, hogy az adózó a szerzést követő 60 napon belül bejelenti az adóhatóságnak. A *szellemi termék* és a *vagyoni értékű jog* lehet bejelentett immateriális jószág (nem lehet alapítás-átszervezés, kísérleti fejlesztés, üzleti vagy cégérték). Az új szabály alapján először a 2012-ben szerzett immateriális jószágot lehet bejelenteni. Ha ezt nyereséggel (például 100 bevétel – 40 ráfordítás) értékesítik, vagy apportba adják legalább egy éves tartását követően, akkor először 2013-ban lehet az adóalap csökkentő tételt (a példában 60) érvényesíteni. Ha pedig bármely kivezetés következtében veszteség (például 100 ráfordítás – 40 bevétel) keletkezik, azzal már 2012-ben növelni szükséges az adó alapját.

A **jogdíjakhoz és az immateriális javakhoz** különös ösztönzést fűz a társasági adó, jelenleg is megmaradt a kapott jogdíj felének adóalap csökkentési lehetősége és ez kiegészül még a jogdíjbevételekre jogosító

Példa az igénybe vehető veszteség-elhatárolásra

2. táblázat

1.	Adózás előtti eredmény*	1 230 000 Ft
2.	Az elhatárolt veszteség nélkül számított adóalap – csökkentő tételek	789 000 Ft
3.	Előző évek elhatárolt veszteségéből az adóévig fel nem használt összeg	1 000 000 Ft
4.	Adóalap – növelő tételek	234 000 Ft
5.	Az elhatárolt veszteség nélkül számított adóalap (1. – 2. + 4.)**	675 000 Ft
6.	Az előző évek elhatárolt veszteségéből az adóévben leírható összeg (5. × 0,5)	337 500 Ft
7.	Az előző évek elhatárolt veszteségéből az adóévben – az adózó döntése szerint – leírt összeg (legfeljebb 6.)	337 500 Ft
8.	Számított társaságiadó-alap (5. – 7.)	337 500 Ft
9.	Számított társasági adó***	33 750 Ft
10.	Ígénybe vett adókedvezmények	11 640 Ft
11.	Fizetendő társasági adó (9. – 10.)	22 110 Ft
12.	A következő évekre átvihető elhatárolt veszteség (3. – 7.)	662 500 Ft

*Az adóalap az adóévben legalább a jövedelem-(nyereség-)minimum összegével egyezik meg. **Az elhatárolt veszteség nélkül számított adóalap nem negatív. ***Az adózó jogosult a kedvezményes (10%-os) adókulcs alkalmazására.

tó immateriális jószág kedvezményével. **Csökkenti az adózás előtti eredményt a jogdíjbevételeire jogosító immateriális jószág** (a bejelentett immateriális jószág kivételével) **értékesítéséből**, nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként történő kivételéből származó eredménynek (az elszámolt bevételnek az elszámolt ráfordítást meghaladó része) az eredménytartalékból az adóévben lekötött tartalékba átvett és az adóév utolsó napján lekötött tartalékként kimutatott összege is. A lekötött tartalékot azonos célra kell felhasználni, azaz a bevételi többlet jogdíjbevételeire jogosító immateriális jószág szerzésére használható fel a lekötése adóévet követő 3 adóévben. Pl. ha az adózó 2012-ben elad jogdíjra jogosító immateriális jószágot 100 egységgel, amivel kapcsolatban korábban 70 ráfordítás merült fel, akkor saját döntése szerint átvethet az eredménytartalékból 30 egységet a lekötött tartalékba, amivel a társasági adó alapja is csökkenthető. Véglegessé akkor válik a csökkentés, ha az adózó a lekötést a 3. adóév végéig újabb jogdíjbevételeire jogosító immateriális jószágot szerez és a lekötött tartalékot így feloldhatja. Ez azzal jár, hogy az értékesítés, apportba adás adóévében realizált nyereség után nincs adófizetés, illetve a 3 éven belüli újabb szerzés esetén később sincs.

Fogalmi pontosítások

Saját tevékenységi körben végzett K+F tevékenység [Tao. tv. 4. § 32. pont] az adózó saját eszközeivel és alkalmazottaival a saját eredményére és kockázatára végzett K+F tevékenység, ha annak eredményét az adózó hasznosítja, illetve az a K+F tevékenység, amelyet az adózó a saját eszközeivel és alkalmazottaival más adózó megrendelésére teljesít. Saját tevékenységi körben végzett alap kutatás, alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költségének minősül a **kutatás-fejlesztési megállapodás alapján**, közös kutatás-fejlesztési tevékenység keretében egymás között megosztva végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költsége is. A kutatás-fejlesztési megállapodásnál a társasági adó visszautal az innovációs törvényre. Megszűnt a **Frascati Kézikönyvre** hivatkozás. Továbbra is **csökkenti** az adózás előtti eredményt az adózó saját tevékenységi körében végzett K+F közvetlen költsége (a kibővült fogalommal).

Az adományok fogalma évente átalakul. 2009-ig volt ilyen definíció, két évre ki került a törvényből, de jövőre ismét vissza-

kerül. A módosítás egyértelművé tette, hogy az adományok nem növelik az adózás előtti eredményt, ha erről jogszerű igazolással rendelkezik az adózó. Ugyanez érvényes a jogszabályi rendelkezés alapján adott visszafizetési kötelezettség nélküli támogatásokra és juttatásokra.

Ezen kívül pontosították a kedvezményezett részesedéscsere, az átalakulás és **ellenőrzött külföldi társaság fogalmát** is.

Újra bekerült a törvénybe az osztalék fogalma, ami az Európai Unió egységes jogértelmezési gyakorlatát kívánja követni. Így ez alatt a számvitelről szóló törvény szerint pénzügyi műveletek bevételei között osztalék jogcímen kimutatott összeget kell érteni, feltéve, hogy annak összegét az osztalékot megállapító társaság nem számolja el az adózás előtti eredmény terhére ráfordításként. Továbbra is **csökkenti** az adózás előtti eredményt az adózónál a kapott (járó) osztalék és részesedés címén az adóévben elszámolt bevétel, kivéve az ellenőrzött külföldi társaságtól kapott osztalékot.

Az átmeneti rendelkezés biztosítja, hogy a 2007-2009. években megállapított, de ki nem fizetett **osztalékok elengedése ne adózzon kétszer. Nem növeli** az adóalapot az osztalékot megállapító társaság tagjánál az elengedett követelésre tekintettel elszámolt rendkívüli ráfordítás összege, (kivéve, ha a követelést ellenőrzött külföldi társasággal szemben engedte el), függetlenül attól, hogy az osztalékot megállapító társasággal kapcsolt vállalkozási viszonyban áll. **Csökkenti viszont** az adó alapját a 2007-2009. üzleti években megállapított ki nem fizetett osztalék 2010.01.01-jét követő elengedése miatt elszámolt rendkívüli bevétel.

Szolnoki Béla

Kapcsolódó jogszabály: <http://ajanlo.adozone.hu/tao>

Áfaemelés – átmeneti szabályok

2012. január 1-jétől a jelenlegi 25 százalékról 27 százalékra emelkedik. Az alábbiakban néhány, az adókulcs változásával összefüggő gyakorlati kérdést ismertetünk.

Főszabály szerint a fizetendő áfa megállapítására a teljesítéskor érvényes adómértéket kell alkalmazni. Ennek megfelelően az alkalmazandó adómérték 25 százalék, amennyiben az értékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás teljesítésére 2012. január 1-jét megelőzően kerül sor, illetve 27 százalék,

amennyiben az ügyletre már a 2012-es évben kerül sor. Tekintettel arra, hogy az áfa rendszerében a részteljesítés is teljesítésnek minősül, az egyes részteljesítések ellenértékére is a részteljesítés megvalósulásának időpontjában érvényes adómértéket kell alkalmazni, azaz a 2012. január 1-jét megelőzően teljesült részteljesítések még a 25 százalékos adókulcs szerint adóznak.

Egyes ügyletek esetén az áfa-törvény az adófizetési kötelezettség keletkezését a teljesítés időpontjától eltérően határozza meg (például előleg, egyes fordított adózás alá eső ügyletek, Közösségen belüli beszerzés, termékimport). Ezen ügyletek esetén a teljesítés időpontja helyett a fizetendő adó megállapításakor érvényes adómértéket kell alkalmazni.

Az előlegfizetés az áfa rendszerében önálló adózási pont, amelyhez kapcsolódóan az előleg jóváírásakor, kézhezvételekor adófizetési kötelezettség keletkezik (a hatályos jogszabály szerint a fordított adózás alá tartozó ügyletek kivételével). A fentieknek megfelelően az adómérték-változást megelőzően átvett előleg esetén az adófizetési kötelezettséget még az előleg átvételének napján érvényes 25 százalékos áfa mértékkel kell megállapítani, függetlenül attól, hogy az előlegfizetés olyan ügylethez kapcsolódik, amelynek teljesítésére már az adómérték változását követően kerül sor, ezért az ügylet előleget meghaladó ellenértéke már magasabb adómérték alá esik. A fenti esetben a teljesítésről kiállítandó végszámla adóalapját meg kell bontani az alkalmazott 25 százalék, illetve 27 százalék adómértékek szerint.

A fordított adózás alá eső termékértékesítések, illetve a belföldi (vagy a főszabálytól eltérő teljesítési helyű) szolgáltatásnyújtások esetén a fizetendő adót az alábbi időpontok közül a leghamarabb bekövetkező időpontban kell megállapítani: a számla kézhezvétele, az ellenérték megtérítése, vagy a teljesítést követő hónap 15. napja. Ha tehát az ügylethez kapcsolódóan a fenti három feltétel közül bármelyik még 2011-ben következik be, a vevő, illetve szolgáltatás esetén az igénybe vevő a fizetendő (és levonható adót) a fordított adózás szabályai szerint még a 25 százalékos adómértékkel határozza meg. A fenti példával szemben, amennyiben a fordított adózás alá eső értékesítésre, például hulladék értékesítésére 2011. december 20-ai teljesítéssel kerül sor, de a vevő a számlát már 2012. január 10-én veszi kézhez, illetve az ellenértéket ezt követően, január 17-én fizeti meg, az adófizetési kötelezettség 2012. január 10-én keletkezik. ►

A példa szerinti esetben a vevő az áthárított adót nem tartalmazó számla alapján a fizetendő (és levonható adót) már a 27 százalékos áfa-mértékkel köteles megállapítani.

A fentiekhez hasonlóan, a Közösségen belüli beszerzések esetén is a fizetendő adó megállapításakor érvényes adómérték, ennek megfelelően a számla kibocsátásakor, de legkésőbb a teljesítést követő hónap tizenötödik napján érvényes adómérték alkalmazandó az adó fordított adózással történő megállapítása során.

Átmeneti szabályok

A jogszabály átmeneti rendelkezést tartalmaz az elszámolási időszakhoz kötött ügyletekre (illetve egyes részletfizetéses szolgáltatásnyújtásokra) vonatkozóan. Az elszámolási időszakhoz kötött ügyletek esetén az adófizetési kötelezettség főszabály szerint az ellenérték megtérítésének esedékesekor keletkezik. Továbbra is a 25 százalékos kulcsot kell alkalmazni azonban azon elszámolási időszakokra vonatkozóan, amelyek még 2012. január 1. napja előtt befejeződnek, függetlenül attól, hogy a fizetés már 2012. január 1-jét követően esedékes. Az átmeneti rendelkezéseknek megfelelően továbbá, amennyiben az elszámolási időszak magában foglalja 2012. január 1-jét és az ellenérték megtérítése január 1-jén vagy ezt követően esedékes,

- a 2012. január 1. napját megelőző időszakra, illetve

- a 2012. január 1. napjára vagy azt követő időszakra

eső naptári napok száma szerint az ügylet ellenértékét két részre kell bontani és az adómérték meghatározása szempontjából külön-külön, időarányos részteljesítésnek kell tekinteni.

Ha például egy közüzemi szolgáltatás esetén az elszámolási időszak 2011. december 15-étől 2012. január 14-éig tart és a fizetési határidő 2012. január 31-e, az ellenérték 2011-re eső 17 napnak megfelelő arányos része (17/31-e) még a 25 százalékos, míg a 2012-re eső 14 nappal arányos része (14/31-e) már a 27 százalékos adókulcs alá esik. Az adófizetési kötelezettség a fenti példa szerint mindkét időarányos részteljesítés esetén a fizetés esedékességének napján, azaz a fenti példa szerinti esetben 2012. január 31-én keletkezik.

Az adókulcs változása szükségessé teszi a gépi nyugta- és/vagy számlaadásra szolgáló pénztárgépek és taxaméterek átállítatását, melynek végső határideje 2012. február 29-e. Az átállítás fenti határidejéig a nyugta,

illetve számla-kibocsátási kötelezettség kézi kibocsátású számlával, illetve nyugtával teljesíthető.

Lunczer Katalin - Sóki Zsolt (BDO)

Kapcsolódó jogszabály: <http://ajanlo.adozone.hu/afa>

Akik nem folytathatnak jövőre kiegészítő tevékenységet

Közzétették korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvényt, a 148-as Magyar Közlönyben. Azonkívül, hogy jelentős változást eredményez a előrehozott öregségi nyugdíjban, korkezdvezményes-, szolgálati nyugdíjban részesülők ellátásában, van egy nagyon lényeges módosítás a járuléktörvényben.

A Tbj. 4. § e) pontja alapján kiegészítő tevékenységet végez az az egyéni, illetve társas vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

Ez a 2011. évi CLXVII. törvény módosítja a Tbj-ben saját jogú nyugdíjas fogalmát, azaz 2012 januárjától az alábbiak szerint alakul a kiegészítő tevékenység szempontjából fontos szabály, amely meghatározza azt, hogy ki minősül saját jogú nyugdíjasnak:

Az a természetes személy, aki a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény, illetve nemzetközi egyezmény alkalmazásával a 14. § (3) bekezdés a) és c) pontjában (azaz öregségi nyugdíj, rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj; rehabilitációs járadék) meghatározott saját jogú nyugellátásban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány által folyósított ellátásokról szóló kormányrendelet alapján folyósított öregségi, rokkantsági nyugdíjsegélyben (nyugdíjban), Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól egyházi, felekezeti nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül.

Kikerült a törvényből, hogy "saját jogú nyugdíjjal azonos elbírálás alá esik a korengedményes nyugdíj, az előnyugdíj, a bányásznyugdíj, az egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíja, a szolgálati nyugdíj", így ez a személyi kör, a korhatár előtti ellátásban, a szolgálati járandóságban részesülők kiesnek ebből a körből,

azaz jövőre nem folytathatnak – jelentősen kedvezőbb járulékfizetés melletti – kiegészítő tevékenységet.

Ők addig, amíg nem lesznek öregségi nyugdíjra jogosultak, addig ügyvezetőként azt a megoldást választhatják, hogy munkaviszony keretében részmunkaidőben tevékenykednek és a részmunkaidős munkavégzés után fizetik meg a közterheket. Tekintettel az alábbi szabályra, ennek előfeltétele, hogy egyszemélyes társaságnál, bt-nél, közkereseti társaságnál a társasági szerződésbe bele kell foglalni, hogy az ügyvezetést, üzletvezetést munkaviszony keretében látja el „a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 22. § (3) bekezdés alapján, a vezető tisztséget - ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik - nem láthatja el munkaviszonyban az egyszemélyes gazdasági társaság tagja, illetve a közkereseti és a betéti társaság üzletvezetésre egyedül jogosult tagja.”

Továbbá, a munkaviszony választása előtt, más társaságok esetében is fontos, hogy nézzék meg, hogy az alapszabály, társasági szerződés nem zárja-e ki a munkaviszonyban való vezetői tevékenység folytatását például: ha a társasági szerződés arról rendelkezik, hogy azt az ügyvezető megbízásban látja el, akkor azt módosítani kell, hiszen ez esetben a megbízáshoz lesz köte, azaz a társasági szerződésben leírtak szerint kell eljárnia. Ugyanez a részmunkaidős foglalkoztatás állhat fenn akkor is, ha nem vezető tisztségviselőként tevékenykedik, hanem tagként. Egyéni vállalkozónak pedig csak azt lehetne javasolni, hogy ne ebben a vállalkozási formában, hanem társasági tagként vagy vezetőként dolgozzon tovább jövőre, akkor ő is lehet részmunkaidőben foglalkoztatott. Egy bt például alapítás költségeit, társasági részmunkaidős foglalkoztatás közterheinek megtakarításából pár hónap alatt „kigazdálkodhatja”, azaz ha kiszámolja hosszabb távon ez éri meg.

Radics Zsuzsanna

Vállalkozói dilemmák

A korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló törvényben érintett – jelenleg még kiegészítő tevékenységűnek tekintendő – egyéni és társas vállalkozók 2012. január 1-jétől biztosított vállalkozóvá válnak. (A kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozókra ugyanis a Tbj. 5. § (1) e) és f) pontja értelmében nem terjed ki a biztosítás.)

Sőt, nem csak a jelenleg kiegészítő tevékenységet folytatók, hanem azok is ebbe a körbe tartozhatnak, akik üzletvezetőként vagy ügyvezetőként (havonta a minimálbér 30 százalékát el nem érő vagy akár 0 forintos megbízási díjért) ez ideig még csak társas vállalkozónak sem minősültek. Január 1-jétől viszont – a Tbj. 4. § d) pontja egy új 5. alponttal történő kiegészítése révén – társas vállalkozónak minősül a betéti társaság, a közkereseti társaság és a korlátozott felelősségű társaság olyan természetes személy tagja, aki a társaság ügyvezetését nem munkaviszony alapján látja el.

Például az az előrehozott nyugdíjas üzletvezetésre jogosult bt beltag, aki 2011-ben az előzőekben említett „konstrukcióval” járlékmentességet élvezett, január 1-jén „hirtelen” főfoglalkozású társas vállalkozóként „ébred”.

Ennek járulék + szociális hozzájárulási adó vonzatával már több ízben foglalkoztunk, de kevesebb szót ejtettünk az esetleges kiskapukról.

Egyéni vállalkozóként a legegyszerűbb megoldás a vállalkozás szüneteltetése. Ez különösen akkor járható, ha a nyugdíjkorhatár eléréséig már csak rövidebb időt kell „kibőjtölni”.

A társas vállalkozók esetében a szüneteltetésre nincs mód, itt egyetlen lehetőségként a személyes közreműködés megszüntetése jöhet szóba, ami egy kicsit bonyolultabb, ha azt a társasági szerződés kötelezettségként előírja.

Ha a személyes közreműködést az ügyvezetés alapozza meg, akkor annak ellátására célszerű munkaviszonyt létesíteni. Ez még mindig kisebb járuléktérhet jelent, mert a tényleges munkabér után kell megfizetni a járulékot és legfeljebb a minimálbér a járulék alapja, (nem pedig a minimálbér 112,5 százaléka vagy 150 százaléka). Arról nem is szólva, hogy egyelőre semmilyen jogszabály sem tiltja az ügyvezetés részmunkaidőben történő ellátását. ...Ugyanakkor munkaviszonyos jövedelemnél meg kell fizetni a személyi jövedelemadót is.

Ugyancsak kikerülhet a minimum járulékfizetés, ha az érintett másutt rendelkezik legalább heti 36 órát elérő foglalkoztatással. E heti 36 óra több egyidejűleg fennálló jogviszonyból is „összerakható”.

Továbbra sem változott az a szabály, hogy amennyiben valaki egyidejűleg több társas vállalkozás tagja, vagy egyéni és társas vállalkozó is, a minimális járulék- és adófizetés csak egy vállalkozásban terheli, a többiben csak a tényleges jövedelme után kell a társadalombiztosítási terheket lerónia.

A jogszabálmódosítás miatt főfoglalkozásúvá, tehát biztosítottakká váló vállalkozóknak be kell jelenteniük ezt a változást. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 16. § (4) bekezdése értelmében ugyanis mind a társas vállalkozásnak, mind pedig az egyéni vállalkozónak be kell jelentenie a biztosítási kötelezettsége változását (a T.1041-es nyomtatványon). A bejelentés határideje december 31-e, vagyis a változást megelőző nap.

Széles Imre

Kapcsolódó jogszabály: <http://ajanlo.adozona.hu/tbj>

Kiválasztási szempontok az adóellenőrzésben

Az adózás rendjéről szóló törvény (Art.) módosítását tartalmazó jogszabályt 2011. november 29-én kihirdették. A képviselővel kapcsolatos szabályok változásait ismertetjük.

Nem magánszemély meghatalmazott esetén a szervezeti képviselővel azonos jogállással járhat el a munkaviszonyban álló jogtanácsos, míg a nem munkaviszonyban álló jogtanácsos meghatalmazással járhat el. A képviselőt megszűnését a képviselő is bejelentheti. A bejelentés ideje a hatósághoz történő érkezés napja.

A viták elkerülése végett a törvénymódosítás rögzíti, hogy a bejelentés napján még a meghatalmazott jogosult az adóhatósági iratok átvételére.

Már látszik, hogy a jogalkalmazás során ebből problémák lesznek. A meghatalmazás megszűnését postán küldik be, a beérkezés napját a bejelentő nem ismeri. Nem lehet tudni, meddig jogosult átvételre a meghatalmazott. A gond az lehet, hogy ameddig jogosult az átvételre, az átvétel megtagadása miatt a hatósági irat jogerőre emelkedhet.

A képviselt körébe tartozik, de szorosan nem az ellenőrzés témaköréhez kapcsolódik, hogy az állandó meghatalmazott esetleges mulasztásának jogkövetkezményeit a meghatalmazó szenvedni el. Nem az adóhatóság felelőssége igazságot tenni, hogy a meghatalmazó vagy a meghatalmazott mulasztott. Analógiaként gondoljuk át, egy esetleges ügyvédi mulasztás esetén is a képviselt felet terhelik a jogkövetkezmények. A felelősség kérdésében döntés ebben az esetben sem az ügyben eljáró testületre (hatóság, bíróság) tartozik.

A képviselttel rokon jogosítvány a szakmai ellenjegyzés. Ügyvéd, adótanácsadó, okleveles adószakértő, (címzetes) adószakértő ellenjegyzése az -- adópolitikáért, illetve a NAV felügyeletéért felelős -- miniszterhez benyújtott felügyeleti intézkedés iránti kérelemhez kötelező.

Az állami adóhatóság ellenőrzési tevékenységének szempontjait az állami adóhatóság vezetője eddig irányelvben tette közzé. Ezután a közzététel elnevezése, összhangban a jogalkotási törvénnyel, tájékoztatás lesz. Megszűnik a 3000 legnagyobb adóteljesítményű adózó háromévente kötelező ellenőrzése. A NAV-nak lehetősége lesz becslési adatbázist létrehozni az ellenőrzések során tapasztaltak alapján. Az ellenőrzésre kiválasztási szempontok sora kibővül a nyilvánosan elérhető adatokkal (például: internet, média nyilvánosság, szociális hálók, mint: Facebook, Twitter és egyéb hasonló), és más adózók adatállományával. Ez utóbbinak az értelmezése komoly viták alapja lesz. Az újonnan alakult adózók közül eddig minden ötödiket, januártól minden tízediket lesz kötelező ellenőriznie a NAV-nak.

Az ellenőrzésről szóló sorozatunkban írtunk az előzetes értesítésről, amelyre a NAV reagált és szakértőnk válaszolt. Az előzetes értesítés kézbesítésére vonatkozó vitáknak vége. A jogalkotó átvágta a gordiuszi csomót. Megszüntette ezt a jogintézményt. Nem lesz előzetes írásbeli értesítés, rögtön a megbízólevelet kézbesítik, vagy személyesen adják át az adózónál vagy az adóhatóságnál.

Az ellenőrzés-fajták között az egyes adókötelezettségek ellenőrzése mellé az egyes gazdasági események valóságának vizsgálatára irányuló ellenőrzést is nevesítették. Ez utóbbit részletesen szabályozták. Az elővezethető személyek körébe felkerült a tanú is, de az előzetes ügyészi jóváhagyás megmaradt. Az ellenőrzési cselekményeknél a NAV hivatásos állományú tagja jelen lehet, de ellenőrzési cselekményt nem fogatosíthat. Szerepe a hatósági eljárás biztosítását szolgálja, hiszen kényszerítő intézkedéseket alkalmazhat.

Felszámolási és végelszámolási eljárás során a kiszabandó mulasztási bírságot nem az adózó, hanem a felszámoló illetve a végelszámoló számára szabják ki.

A feszített tempójú jogalkotás nem csak a kihirdetés körüli nyomdahibák képében jelentkezett. A magánszemély adózó eddig kérhette akadályoztatására hivatkozással, az ellenőrzés megkezdésének elhalasztását legfeljebb 60 napra, kivéve: az egyes adókötelezettségek teljesítésére irányuló, az adatok gyűjtését célzó, illetőleg az egy-

szerűsített ellenőrzés esetén. A jogalkotó a kivételeket szerette volna az egyes gazdasági események valóságának vizsgálatára irányuló ellenőrzéssel kiegészíteni. Tény: a kivéve szó lemaradt a módosításból, ezért jelen állapotában a törvény szerint az összes ellenőrzési fajta esetén lehet kérni jövőre az elhalasztást.

A helyszíni adatgyűjtő tevékenység kibővült a fel nem fedett próbavásárlással, és szabályozták az elektronikus kereskedelmi szolgáltatást nyújtó vagy egyéb, megrendelésen alapuló termékértékesítést folytató adózónál végzett próbavásárlás szabályait. Ez utóbbira jó példa a csomagküldő kereskedés. A fel nem fedett próbavásárlás során, ha nem állapítanak meg jogsértést, akkor az adózó később kap egy jegyzőkönyvet. Ha megállapítanak jogsértést, akkor átalakul a klasszikus próbavásárlássá, azaz az árut visszavetetik, és jegyzőkönyvet hagynak a helyszínen.

Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatást nyújtó vagy egyéb, megrendelésen alapuló termékértékesítést folytató adózónál a próbavásárlást, vélhetően fedett megrendeléssel kezdeményezik. Vizsgálják, hogy a kiszállított termékhez az értékesítéshez kapcsolódó bizonylatot mellékeltek-e, az átvevő adóellenőr jogosult csomagolást megbontani és meggyőződni arról, hogy a bizonylatot az eladó a csomagoláson belül elhelyezte-e. A megrendelt termék kiszállításában közreműködő személy az ellenőrzés során hatósági tanú lesz. Az adóhatóság a termék visszaszolgáltatására csak abban az esetben köteles, ha annak vételárát az eladó felszólításra visszatéríti. Ha az eladó ezt megtagadja, a vételár eljárási költség lesz, ami az eladót terheli, és az árut elárverezik vagy megsemmisítik.

Kenyeres Sándor

Kapcsolódó jogszabály: <http://ajanlo.adozone.hu/art>

Olvasói kérdések, szakértői válaszok az adóváltozásokról

A forgalmi adó változása kapcsán, ha a bérleti díj 2011-re és 2012-re vonatkozó időszakot is tartalmaz, akkor milyen áfa-kulcsot kell alkalmazni, például szeptember 1-je és 2012. március 31-e között?

Az új adómértéket azokban az esetekben kell alkalmazni először, amelyben a telje-

sítés időpontja 2012. január 1. napjára esik, vagy ezt követi. Az adókötelezettség keletkezésének időpontja legtöbb esetben a teljesítés időpontja, de az ettől eltérő kivételes esetekre a korábbi adókulcs változások kapcsán már megszokott, **átmeneti szabályok érvényesek.**

Az időszakai elszámolású ügyleteknél (bérleti díj, üzemeltetési díj, átalánydíjas szolgáltatás) a fizetési határidő a teljesítés időpontja. Ha a fizetési határidő 2011-es évre esik, akkor az alkalmazandó áfa-kulcs 25 százalék. Ha fizetési határidő már a 2012-es évben van, az alkalmazandó áfa-kulcs kiválasztásához vizsgálni kell a „fizikai időszakot” is. (Az Áfa tv. 58. §-a alá eső ügyletekkel összefüggésben a módosítás rendezi, hogy annak hatályba lépését megelőzően kezdődő elszámolási időszakok esetén melyik adómértéket kell alkalmazni.)

Ha az az időszak, amelyre az adott részlet vagy elszámolás vonatkozik, még 2012. előtt befejeződik, de az ellenérték megtérítése 2012. január 1. napján vagy ezt követően esedékes, akkor még a jelenleg hatályos (rég) adómértéket kell alkalmazni. Ha az az időszak, amelyre az adott részlet vagy elszámolás vonatkozik, még 2012. előtt kezdődik, de 2012. január 1. napján vagy ezt követően fejeződik be, arányosítást kell alkalmazni.

Esetünkben is ilyenről van szó, ilyenkor úgy kell tekinteni, hogy a forgalmi adó kulcsa szempontjából két – időarányos – részteljesítés történik. A 2011. évre naptári napok arányában jutó időszakra még a jelenleg hatályos kulcsokat kell alkalmazni. Például ki kell számolni, hogy szeptember 1 és december 31. között hány nap telik el – 122 nap – és jövőre január 1 és március 31 közt – 91 nap – és ezek arányában kell (általános adókulcs mellett) a 25 százalékot és 27 százalékot alkalmazni.

Kell-e önellenőrzést végezni az előző esetben, ha az előleg számlát a törvény hatálybalépése előtt, még októberben állították ki 25 százalékos kulccsal.

Az előlegnél az átvételekor érvényes áfa-kulcsot kell alkalmazni (2011-ben 25%, 2012-ben 27%). A különbözet áfa-kulcsa pedig 2012-es teljesítés esetén eltérhet az előleg áfa-kulcsától. Tehát azért mert régebben állított ki előleg számlát az akkor érvényes kulccsal – a korábbi átmenetek kezelése alapján – még nem kell önellenőrizni, illetve a számlát korrigálni. Az előleg és a teljes fizetendő összeg közötti különbözet áfa kulcsa el fog térni jövőre az előleg számla adómértékétől.

A szakképzési hozzájárulással kapcsolatban igaz-e hogy megváltozik a saját dolgozó képzés lehetősége jövőre?

A szakképzési hozzájárulás alapja 2012-től a szociális hozzájárulási adó alapja, mértéke továbbra is **1,5 százalék** (bruttó) kötelezettség.

Az egyik legfontosabb változás, hogy **2012-től már nem lehet** csökkenteni a bruttó kötelezettséget sem fejlesztési támogatásról szóló megállapodással, sem pedig **a saját dolgozók képzési költségének elszámolásával. Erre utoljára az idén van lehetőség.**

Az a hozzájárulásra kötelezett adózó, aki hozzájárulási kötelezettségét kizárólag a törvény szerinti **gyakorlati képzés** szervezésével teljesíti, és a csökkentő tétel összege meghaladja a bruttó kötelezettségének mértékét, az azt meghaladó részt az állami adóhatóságtól **visszaigényelheti.** Időarányosan az előleg megállapításánál és befizetésénél is figyelembe vehető ez a rendelkezés. A kapott visszatérítést **egyéb bevételként** kell elszámolni.

A szakképzési hozzájárulásra vonatkozó **bevallási és befizetési kötelezettségek is változtak** az új törvény szerint. 2012-től a szakképzési hozzájárulást minden adózónak a naptári évre kell megállapítani. Az **éves bevallást** elektronikus úton kell teljesíteni az állami adóhatóság részére az év végi differencia befizetésével egyidejűleg, amely a tárgyévét követő év február 25. napjáig esedékes.

Az adózó az év 1–11. hónapjára vonatkozóan **havonta szakképzési hozzájárulási előleget** fizet a tárgyhónapot követő hó 12-éig. Az előleg mértéke a tárgyhavi bruttó kötelezettség, melyet **időarányosan csökkenteni** lehet a törvényben meghatározott ún. csökkentő tétellel.

Milyen átmeneti szabályok vonatkoznak a cafeteria-juttatásokra?

Nincs átmeneti szabály, decemberben ki kell osztani a 2011-es juttatásokat.

Szolnoki Béla

Kiadó:

Kiadja a HVG Kiadó Zrt.
1037 Budapest, Montevideo utca 14.
Telefon: (+36 1) 436-2001 (HVG központ)
Fax: (+36 1) 436-2014
E-mail: adozone@adozone.hu

Felelős kiadó:

Dely Tamás, tartalom- és termékfejlesztési igazgató